

De Kerkuil in Drenthe

Hans Dekker

Inleiding

In dit artikel wil ik enig inzicht geven in het voorkomen en het leven van de Kerkuil in Drenthe. Tevens zal de huidige organisatie van het kerkuilenonderzoek en de bescherming van deze vogel in Drenthe naar voren worden gebracht. Ik heb niet de euvelen moed om met dit artikel een volledig beeld te geven van alles wat er over de Kerkuil in Drenthe bekend is. Hiervoor is nog veel meer onderzoek nodig. Het wil wel een stimulans zijn voor degenen die zich actief met vogelbescherming en speciaal met de Kerkuil bezighouden.

Biotoop

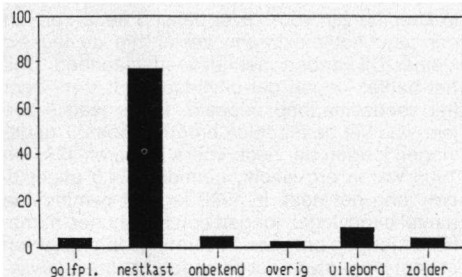
Het oorspronkelijke Drentse landschap bood door zijn afwisseling een gunstig biotoop voor veel organismen, zo ook voor de Kerkuil. De afwisseling van kleinschalige beekdalen met veel houtwallen, singels en bosjes, ruige perceelsranden enzovoort met open escomplexen bood een breed voedselaanbod. Dit Drentse landschap was het resultaat van eeuwenlange beïnvloeding door de mens. Als wij het landschap van 1850 centraal stellen kunnen wij dit landschap indelen in vier terreintypen te weten de heide, het beekdal, de es en het bos. Zeventig procent van de oppervlakte van het land werd ingenomen door de heide. Hier werden de schapen en in mindere mate ook de runderen geweid. 's Avonds werden deze weer opgesteld in de potstal waar de mest werd verzameld. Vermengd met heideplaggen werd de mest gebruikt om de essen te bemesten. Het beekdal werd vooral gebruikt voor de winning van hooi. Bossen waren er weinig. Zij werden onder meer gebruikt als geriefhoutbosjes. Rond de eeuwwisseling trad het verval in. Andere landbouwtechnieken, kunstmest, EEG-landbouwpolitiek en dergelijke hebben er voor gezorgd dat onder meer door ontginning, ontwatering en ruilverkaveling het oorspronkelijke landschap voor een groot deel is geslecht. Alleen in sommige gebieden is het landschap nog kleinschalig te noemen met veel variatie in begroeiing en dierenleven.

Alhoewel ruilverkaveling en een sterk geïntensiverde landbouw de Kerkuil veelal niet rechtstreeks bedreigen, wordt hij er wel door getroffen middels een sterk verlaagd voedselaanbod. Daarnaast is de Kerkuil afhankelijk van een geschikte broedplaats. In natuurlijke situaties, zoals wij die momenteel nog in Zuid-Europa aantreffen, broedt de Kerkuil in rotsspleten, grotten en holle bomen. De laatste jaren is het enkele malen voorgekomen dat Kerkuilen ook in Dren-

the in holle bomen hebben gebroed. In Drenthe is de Kerkuil sterk afhankelijk van kunstmatige nestgelegenheden. Meer dan 90% van de in 1988 broedende Kerkuilen zijn aangetroffen in boerderijen. Veel van de Drentse boerderijen zijn geschikt voor Kerkuilen. Veelal bevindt zich een 'oelebret' met een invliegopening in de nok van de boerderij. Eenmaal binnen is er veelal wel een geschikte plaats te vinden om te broeden. Kerkuilen schijnen een voorkeur te hebben voor

Het oorspronkelijke Drentse landschap bood door zijn afwisseling een gunstig biotoop voor de Kerkuil. Foto: Hans Dekker.

Figuur 1. Procentuele verdeling van de nestplaatskeuze van de Kerkuil in Drenthe in 1988.

boerderijen welke enigszins vrijstaand zijn en omgeven zijn door bomen. Toch zijn er wel paren gelokaliseerd in schuren in een totaal boomloze omgeving. Naast in boerderijen, broeden Kerkuilen in Drenthe ook in fabrieksgebouwen, scholen, kerken, molens, verlaten schuren, silo's, duiventillen, torenvalknestkasten, luchtkokers en oude landhuizen. In het recente verleden werd het nest vaak gevonden op de vloer van een zolder of op strobalen. Er zijn echter ook nesten gevonden tussen het dakbeschoot, in eternitpijpen, in een oude machine en in schoorstenen. De laatste jaren worden er steeds meer broedgevallen geconstateerd in kerkuilnestkasten. In 1988 vonden 77% van alle broedgevallen plaats in nestkasten. Nestkasten hebben als voordeel dat de jongen er niet zo gauw uitvallen en dat de overlast (ontlasting, braakballen) wat wordt beperkt.

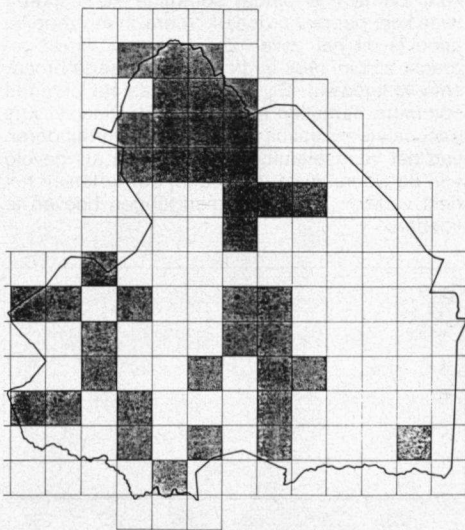
Verspreiding

In Drenthe zijn enige gebieden waar 'concentraties' van Kerkuilen voorkomen. Dit zijn Roden-Peize, Een-Veenhuizen-Norg, Dwingeloo-Diever en Gees-Oosterhesselen. Bijna al deze gebieden hebben nog een gevarieerd kleinschalig landschap met veel variatie in begroeiing. Overigens is het niet zo dat de Kerkuil in weinig gevarieerde gebieden totaal ontbreekt. Recente broedgevallen van Kerkuilen zijn namelijk ook bekend van bijvoorbeeld Bargercompascuum, Nieuw-Buinen, Zeijerveld en Witteveen, alle grootschalige veenkoloniën vrijwel zonder houtwallen, singels en ruige overhoekjes, maar wel met bijvoorbeeld ruig begroeide wijken. Opvallend is het vrijwel ontbreken van de Kerkuil in de omgeving van Beilen, in delen van de Hondsrug, rond De Wijk en in delen van het Drentse Aa-gebied. Een duidelijke verklaring is hiervoor niet te geven, aangezien deze gebieden qua variatie en kleinschaligheid vaak niet onderdoen voor de concentratiegebieden. Solitaire Kerkuilen zijn overal in de provincie waargenomen, maar in de concentratiegebieden het meest. De meeste meldingen van solitaire exemplaren komen in de winter. De jongen en ook wel adulte vogels gaan dan vaak zwerven. Het komt voor dat boerderijen en dergelijke alleen in het broedseizoen door Kerkuilen worden bewoond. Daarnaast is het zo dat er elk jaar een verloop van broedplaatsen wordt geconstateerd. Op sommige plaatsen broeden Kerkuilen jaar in jaar uit in het zelfde gebouw, op de zelfde plaats, terwijl elders

slechts incidenteel gebroed wordt. Hier kunnen vele oorzaken aan ten grondslag liggen, zoals voedselgebrek, sterfte, veranderingen aan de broedplaats, katten, concurrentie van bijvoorbeeld kraaiachtigen en dergelijke.

Broedvogelaantallen.

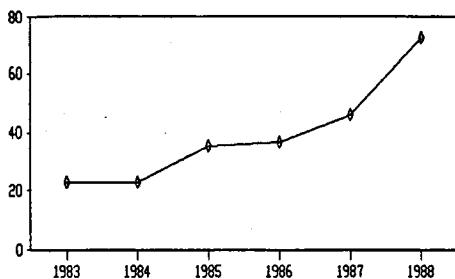
Volgens Braaksma (Vogels van Drenthe, A.J. van Dijk 1982) bevonden zich in de periode 1971/1978 tussen de vijftien en veertig paren Kerkuilen in Drenthe. Het aantal daadwerkelijk geregistreerde broedgevallen lag veel lager namelijk tussen de zeven en veertien paren. De overige paren zijn gelokaliseerd door waarnemingen anders dan nestvonden. Na de strenge winter van 1978-1979 lag het geschatte aantal paren op zes à tien. In heel Nederland waren in 1979 slechts 96 paar over tegen 244 in 1978. Deze aantallen zijn echter slechts een fractie van de geschatte aantallen welke voor de strenge winter van 1962/1963 in Nederland aanwezig waren te weten 1800 à 3500 paren. Na 1980 gaat het langzaam weer wat beter met de Kerkuil in Drenthe. Het aantal geregistreerde broedgevallen steeg tot 72 in 1988, waarvan tien paren een tweede broedsel hebben grootgebracht. Dit aantal is een absoluut hoogtepunt. Na 1963 zijn er niet meer zo veel paren in één jaar vastgesteld! De zachte winter van 1987/1988 zal beslist in het voordeel van de Kerkuil zijn geweest. Hierbij moet worden aangetekend, dat niet alle delen van Drenthe even goed zijn onderzocht. Het werkelijke aantal paren is waarschijnlijk nog veel hoger. Voor 1988 schatten wij totale populatie op ongeveer honderd paren. De broedvogelpopulatie van 1989 zal mogelijk dank zij de zeer zachte winter van 1988/1989 waarschijnlijk nog iets hoger zijn. Van de ons omringende provincies komen in Friesland het grootste aantal paren voor, te weten 75 paren in 1988. In Friesland bevindt zich een concentratie van paren in het oostelijke deel van de provincie, dus tegen Drenthe aan. In het grens-

Figuur 2. De verspreiding van de Kerkuil in Drenthe in 1988.

gebied van Overijssel met Drenthe zijn slechts weinig paren aangetroffen, terwijl in Groningen de paren verspreid over de hele provincie voorkomen. In het grensgebied van Niedersachsen (BRD) met Drenthe broeden volgens de 'Atlas der Brutvögel Niedersachsen 1980' (1985) slechts weinig Kerkuilen. Slechts vier keer werden in een 25 km² hok in Niedersachsen Kerkuilen in de broedtijd vastgesteld tegen 25 hokken (1984) in Drenthe. Overigens is in dit deel van Niedersachsen het vogelonderzoek niet zo intensief als in Drenthe. Naast broedvogels werden bij grondig onderzoek in veel delen van Drenthe solitaire Kerkuilen aangetroffen.

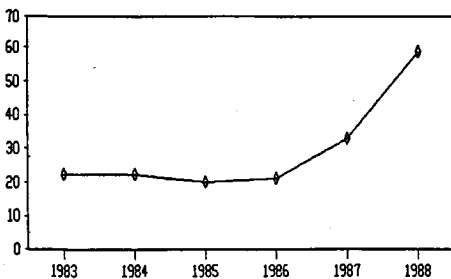
Vooral 's winters worden er Kerkuilen gezien in gebieden waar zomers geen uil kan worden vastgesteld. Gebouwen waar regelmatig braakballen gevonden worden zijn er legio.

Figuur 3. Totaalaantal paren gedurende de jaren 1983-1988.

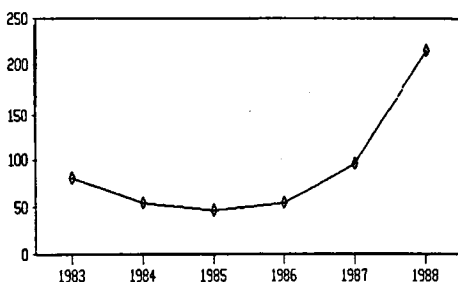
Broedsucces

Kerkuilen broeden in Drenthe vanaf februari tot in december. In 1988 waren er verschillende laat broedende kerkuilparen, met eieren tot in oktober. Het fraaie herfstweer zal hier zeker debet aan zijn geweest. Het is interessant om ook buiten het geijkte broedseizoen (maart-juni) potentiële en bekende kerkuilbroedplaatsen te bezoeken. Dit tevens omdat sommige kerkuilparen twee keer per jaar broeden. Vooral in muizenrijke jaren is dit het geval. Zoals al naar voren gebracht zijn in 1988 bij tien paren tweede broedsels vastgesteld. Bij voedselschaarste broeden sommige Kerkuilen helemaal niet. Plaatselijk is geconstateerd dat bij een plotseling verminderen van het voedselaanbod bijvoorbeeld als gevolg van de weersomstandigheden, de Kerkuilen het nest verlaten, zodat ze geen jongen hoeven te voeren.

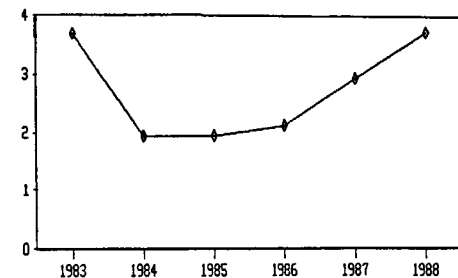

Figuur 4. Totaalaantal geslaagde broedgevallen gedurende de jaren 1983-1988.

In Drenthe zijn voor zover bekend negen eieren per paar het maximum, veelal zijn de legsels kleiner. Dit varieert met het voedselaanbod. Ook het aantal jongen dat uitvliegt wordt sterk door het voedselaanbod bepaald. In de laatste zes jaar was het gemiddelde broedsucces 2.7 uitgevlogen jongen per nest. Vooral de jaren 1984 en 1985 waren erg slecht, gemiddeld 1.9 uitgevlogen jong per nest. In 1988 lag het gemiddelde aantal uitgevlogen jongen een stuk hoger, namelijk 3.7 jongen per paar. In sommige jaren sterven er veel jongen voordat ze hadden kunnen uitvliegen. Vooral in 1986 was dit opvallend. Van de zestien op 7 december 1986 bekende geslaagde broedgevallen waren er zeven broedgevallen met één of meer gestorven jongen. Daarnaast zijn er broedgevallen bekend waarvan niet duidelijk is hoeveel jongen er zijn uitgevlogen maar waar wel dode jongen gevonden zijn. Opvallende doodsoorzaken zijn voor zover bekend: vallen, spoelwormen, hondebeten en dichtmetseten van de vliegopening.

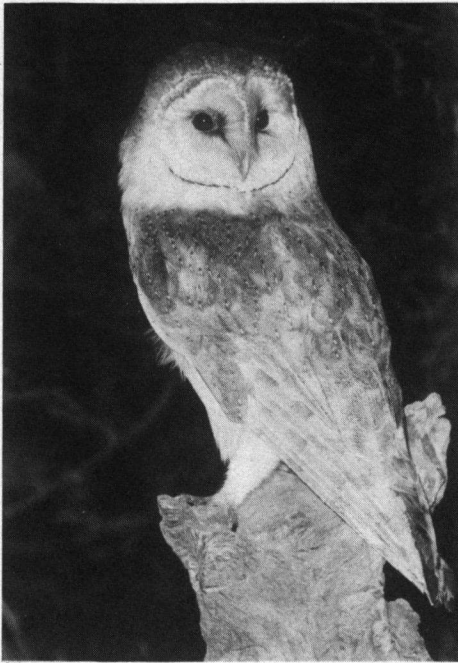
Figuur 5. Totaalaantal uitgevlogen jongen gedurende de jaren 1983-1988.

Figuur 6. Gemiddelde aantal uitgevlogen jongen per paar gedurende de jaren 1983-1988.

Voedsel

Al door De Bruijn (1974) werd aangetoond dat de Bosspitsmuis in Drenthe een groot aandeel had in het voedselpakket van de Kerkuil. Recent braakbalonderzoek aan materiaal uit Noord-, Midden- en Zuid-Drenthe geeft aan dat de Bosspitsmuis en de Veldmuis momenteel het favoriete voedsel van de Drentse Kerkuil vormen.

Alle maatregelen die kunnen worden genomen om een zo gevarieerd mogelijk kleinschalig cultuurlandschap te herstellen en te behouden zullen van groot belang zijn voor de Kerkuil.

Foto: Arnoud B. van den Berg.

Prooidiersoort	De Bruijn (1974) in %	Dekker & Van Manen in %
Bosspitsmuis	39	37.6
Dwergspitsmuis	1.4	1.3
Waterspitsmuis	—	0.5
Huisspitsmuis	20	10.4
Rosse Woelmuis	1	1.2
Woelrat	0.2	0.4
Veldmuis	22	37.8
Aardmuis	3	3.1
Dwergmuis	1	0.4
Bosmuis	6	5.6
Huismuis	1	0.1
overige	4.4	1.6

Lokaal kan het voedselaanbod sterk verschillen, waardoor de tabel er anders uit zou zien. In de buurt van Zandpol werden bijvoorbeeld procentueel meer Huisspitsmuizen gevangen dan Bosspitsmuizen, in Wezup en Anreep waren het zeer veel Bosspitsmuizen. Variatie, kleinschaligheid, grondgebruik en dergelijke binnen een kerkuilterritorium zijn belangrijke factoren bij de beschikbaarheid van prooidiersoorten. Behalve muizen worden incidenteel ook andere diersoorten door Kerkuilen gegeten, zoals amfibieën, vooral kikkers en vogels. In Oudemolen werd in 1987 een Levendbarende Hagedis in een braakbal vastgesteld. Soms eten Kerkuilen het zwakste jong in het nest op, mogelijk instinctief vanwege het feit dat een zwak jong het toch niet redt.

Bedreigingen

Zoals reeds beschreven is de huidige kerkuilenpopulatie slechts een fractie van wat het mogelijk voor 1963 is geweest. Door allerlei oorzaken is de populatie sterk achteruitgegaan. Mogelijke oorzaken zijn onder meer strenge winters, voedselgebrek, vergiftiging, bestrijdingsmiddelen, het verkeer, moedwillig doden, verminderde broedgelegenheid en doodvliegen tegen obstakels. De veranderingen in het gebruik van ons landschap met als gevolg het veranderen van het landschap zelf zijn evenwel waarschijnlijk de belangrijkste oorzaken van de achteruitgang. Sterk gevarieerde landschappen vinden wij niet zoveel meer in Drenthe. Hierdoor is het voedselaanbod voor de Kerkuil verminderd. Ook het gebruik van de agrarische bedrijfsgebouwen is veranderd. Het komt niet veel meer voor dat vooral graan maar ook hooi op de boerderij wordt opgeslagen. Dit trok vroeger grote aantallen muizen. De boerderijen zijn vaak te netjes geworden (woonboerderijen). Een andere zeer belangrijke oorzaak voor de achteruitgang is het intensieve verkeer. De stijging van het aantal verkeersslachtoffers is meer dan verontrustend. Samen met de gevolgen van strenge winters is het zo verklaarbaar waarom goede potentiële broedgebieden niet of slechts zeer langzaam (her)bevolkt worden. Helaas valt aan het verkeer niet zoveel te doen. Het moedwillig doden van Kerkuilen komt de laatste jaren waarschijnlijk niet zo veel meer voor. Toch zijn er gevallen bekend van mysterieuze verdwijningen van Kerkuilen. Vooral de overlast van ontlasting en braakballen worden door veel 'nette' mensen als storend ervaren. Het doodschieten ten behoeve van het opzetten is in Drenthe ook geconstateerd. Vergiftiging door het gebruik van bestrijdingsmiddelen is in de jaren zestig en zeventig een belangrijke factor voor de achteruitgang geweest. Tegenwoordig is, wegens het verbieden van een aantal middelen, deze doodsoorzaak van minder groot belang. In strenge winters kan er een zeer massale sterfte optreden. Vooral wanneer er langdurig veel sneeuw ligt is een strenge winter funest. Aangezien Kerkuilen slechts een geringe vetreserve hebben, kunnen ze slechts drie à vijf dagen zonder voedsel. Het verminderde aanbod aan nestgelegenheid is vooral te wijten aan ander gebruik van boerderijen en dergelijke. Als een boerderij een volledige woonbestemming krijgt, wordt vaak het invlieggat gedicht. Ook restauratie van boerderijen en kerken kan funest zijn, doordat de invliegopeningen worden dichtgemaakt. Tegenwoordig houdt Monumentenzorg gelukkig veel rekening met Kerkuilen. Het doodvliegen tegen obstakels kan in gebieden met veel hoogspanningsleidingen en andere obstakels een doodsoorzaak van belang zijn. Al met al is het niet zo verwonderlijk dat de Kerkuil een bedreigde vogelsoort is. De grootst mogelijke zorg voor het voortbestaan van de Kerkuil is dan ook op zijn plaats.

Bescherming

Alle maatregelen die er voor zorgen dat het gevarieerde kleinschalige cultuurlandschap in

De zorg die de laatste tien jaar aan het Drentse landschap is besteed, dient te worden voortgezet.
Foto: Hans Dekker.

stand blijft of wordt hersteld, zijn van groot belang voor de Kerkuil. De zorg die de laatste tien jaar aan het landschap in Drenthe is besteed, dient te worden voortgezet. In het kader van de Regeling Onderhoudsovereenkomsten voor Landschapselementen is het mogelijk om in grote delen van Drenthe beheersovereenkomsten voor het beheer van houtwallen en singels af te sluiten. Bij landinrichtingsprojecten zal ook de grootst mogelijke zorg aan het landschap moeten worden besteed. Landschapsreservaten, bijvoorbeeld in het kader van de relatienota, kunnen van belang zijn. Biotoopverbeterende maatregelen als het bewust creëren van ruige hoekjes en het aanleggen van kleine graanakkers in de omgeving van broedplaatsen zijn tevens goede maatregelen om de voedselsituatie van de Kerkuil te verbeteren. 's Winters kan er een muizenhaard in of buiten de boerderij worden ingericht. Zo'n muizenhaard kan bestaan uit een hoop stro met ongedorst graan. Hier komen vaak veel muizen op af. Bij voedselgebrek als gevolg van sneeuw of strenge vorst kan dit overleving betekenen. In incidentele gevallen kan er overgegaan worden op bijvoeding, door het beschikbaar stellen van muizen of eendagskuijken. Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen dient zo veel mogelijk te worden ver-

meden. Het zoeken van op het grote publiek gerichte publiciteit kan soms zinvol zijn, aangezien hierdoor soms nieuwe meldingen van Kerkuilen binnenkomen. Daarnaast is persoonlijk gerichte voorlichting erg belangrijk. Zo is het van belang een goede relatie op te bouwen met gemeente-ambtenaren, politie en anderen die bij de bescherming een rol kunnen spelen. Gerichte voorlichting aan boerderijbewoners en anderen over het aanbrengen en in stand houden van geschikte nestgelegenheden is van het grootste belang. Het plaatsen van nestkasten heeft zijn nut reeds ten volle bewezen. Daar waar overlast bestaat van bijvoorbeeld ontlasting en braakballen kan een voorziening worden aangebracht waardoor deze overlast tot een minimum wordt beperkt.

Moedwillige vervolging dient zwaar te worden bestraft en aan de kaak te worden gesteld. Het geven van premies voor elk geslaagd broedgeval kan zinvol zijn. De premie bestaat tegenwoordig uit de keuze uit f 25,- een abonnement op 'Vogels' of een boekje over de Kerkuil. Aan sterfte als gevolg van het verkeer dient gericht onderzoek te worden verricht.

Om inzicht te verkrijgen en te behouden in de kerkuilpopulatie is de jaarlijkse inventarisatie uitermate zinvol. Ook het doorgeven van bijzon-

's Winters kan er een muizenhaard in of buiten de boerderij worden ingericht.
Foto: Hans Dekker.

derheden als bijvoorbeeld doodsoorzaken, prooidierkeuze door braakbalonderzoek, vervolging, vreemde verblijfplaatsen, concurrentie en dergelijke is van belang voor het krijgen van inzicht in de kerkuilpopulatie en het kerkuilleven. Het ringen van Kerkuilen kan een rol spelen bij het verkrijgen van inzicht in het leven en de problemen van Kerkuilen. Tot slot kunnen gewone kerkuilen naar een geschikt vogelasiel worden gebracht waar ze kunnen genezen en later weer worden uitgezet.

Organisatie van het kerkuilonderzoek en de kerkuilenbescherming in Drenthe

In de jaren zestig en begin zeventig waren het S. Braaksma en enkele plaatselijke ambtenaren van het Staatsbosbeheer in Drenthe, die de Kerkuilen inventariseerden. Later, vooral na de oprichting van de Werkgroep Avifauna van Drenthe (WAD) en tijdens het inventarisatiewerk voor de Atlas van de Broedvogels van Nederland (1979) werden steeds meer mensen actief met inventariseren van vogels.

Ook Kerkuilen kregen veel aandacht. In diverse regio's volgden sommigen al vele jaren de bestandsontwikkeling van de Kerkuil. Zij briefden deze gegevens veelal rechtstreeks door aan S. Braaksma. In 1982 werd het inventarisatiewerk provinciaal gecoördineerd door het Staatsbosbeheer (Takman). In 1984 werd dit werk wegens een reorganisatie overgenomen door de directie Natuur, Milieu en Faunabeheer van het ministerie van Landbouw en Visserij (Dekker). De onderzoekscoördinator rekent niet alleen het coördineren van de broedvogelinventarisatie tot zijn taak, doch tevens het geven van voorlichting, het stimuleren van beschermingsmaatregelen en onderzoek. Om het onderzoek zo goed mogelijk te laten verlopen, is er in Drenthe een Werkgroep Kerkuilen opgericht, welke weer is opgedeeld in zestien regio's met samen ongeveer vijftig medewerkers. Deze medewerkers inventariseren het kerkuilbestand in hun regio en houden zich bezig met actieve bescherming. In sommige gevallen ringen zij jonge en, incidenteel, volwassen Kerkuilen. De medewerkers hebben de beschikking over een standaard inventarisatieformulier, welke de uitwerking van de

binnengekomen gegevens vergemakkelijkt. De coördinator maakt op zijn beurt een verslag van alle broedgevallen voor de landelijke coördinator, Johan de Jong te Drachten. Deze lijst is onder meer noodzakelijk voor de financiële afwikkeling van de premies. Daarnaast geeft het te zamen met de overzichten uit andere provincies een goed overzicht van de populatie-ontwikkelingen op landelijk niveau.

Eens per jaar komen allen bijelkaar om de onderzoeksresultaten te bespreken en elkaar te stimuleren tot activiteit. De medewerkers worden verder op de hoogte gehouden door onze provinciale nieuwsbrief 'Kerkuilennieuws' en brieven. Daarnaast kunnen de medewerkers te allen tijde een persoonlijk beroep doen op de coördinator, bijvoorbeeld voor het oplossen van problemen. De regionale coördinator draagt tevens de zorg voor het goed verlopen van het premiestelsel. De regeling komt er in de praktijk op neer dat de coördinator het bedrag overmaakt op de giro of bank van de vrijwilliger, waarna deze de premie naar de premiegerechtigde brengt. In andere gevallen wordt de premie rechtstreeks overgemaakt op de rekening van de premiegerechtigde. Daarnaast maakt hij een lijst van de premiegerechtigde die graag een abonnement op 'Vogels' willen in plaats van f 25,-. Deze lijst wordt aan de Vogelbescherming doorgegeven.

Voor inlichtingen kan men zich wenden tot onderstaand adres. Hans Dekker, p.a. Consultantschap Natuur, Milieu en Faunabeheer in de provincie Drenthe, postbus 146, 9400 AC Assen.

LITTERATUUR:

- Braaksma, S. & O. de Bruijn (1976): De Kerkuilenstand in Nederland. *Limosa* 49 (3) : 135-187.
Bruijn, O. de (1979): Voedselécologie van de Kerkuil. *Limosa* 52 (3-4) : 91-154.
Dijk, A.J. van & B.L.J. van Os (1982): *Vogels van Drenthe*. Assen.
Heckenroth, H. (1985): *Atlas der Brutvögel Niedersachsens 1980*. Hannover.
Jong, J. de (1983): *De Kerkuil*. Utrecht.
Osleck, E.R. (1986): *Bedreigde en karakteristieke vogels in Nederland*. Zeist.
Ploeg, D.T.E. van de, et al (1977): *Vogels in Friesland II*. Leeuwarden.
Teixeira, R.M. (1979): *Atlas van de Nederlandse Broedvogels*. 's-Graveland.

Bescherming Kerkuil in België

In 1980 werd vanuit de toenmalige vogelwerkgroep van de Wielewaaljongeren gestart met een beschermingsactie voor de Kerkuil. Het Nationaal Kerkuilproject in België wordt gedragen door de Kerkuilwerkgroep en is momenteel uitgegroeid tot een netwerk van medewerkers. De werkgroep is niet gebonden aan een vereniging maar beoogt een constructieve samenwerking met diverse natuurverenigingen. De landelijke coördinatie verzorgt Jan De Boe.

Het opsporen (van zowel broed- als overwinteringsplaatsen) en het behoud van het kerkuilbestand blijft nog steeds de belangrijkste taak. Het actiegebied omvat het Vlaamse landsgedeelte van België. Over de achtergronden van het project kunnen wij meer lezen in de 'Wielewaal' 54 : 165-173 (september 1988). Zowel op landelijk als op provinciaal niveau is er regelmatig overleg. Per provincie zijn coördinatoren aangewezen.

West-Vlaanderen: Dany Depauw, Kasteelstraat 45, 8060 Zwevezele, (0)51-611 700.

Oost-Vlaanderen: Stefaan Claeys, Groenestaakstraat 40, 9910 Mariakerke, (0)91-267 359.

Antwerpen, Brabant, Limburg: Jan De Boe, Lindenhoekje 3, 1970 Wezenbeek-Oppem, (0)2-7 311 077.

Om de bescherming van de Kerkuil te kunnen voortzetten worden gegevens gevraagd over de broed- of verblijfplaatsen. Iedereen die informatie kan verschaffen wordt verzocht contact op te nemen met Jan De Boe. In overleg met de betrokkene(n) kan dan een lokaal beschermingsplan worden opgesteld.